

Roman Drozd, *Droga na zachód. Osadnictwo ludności ukraińskiej na ziemiach zachodnich i północnych Polski w ramach akcji „Wisła”*, Warszawa 1997, ss.189

Jeden z największych luminarzy myśli ukraińskiej Iwan Franko (1856-1916) stwierdził w 1914 r., że „Adam Mickiewicz, bez wątpienia, jest największym poetą narodu polskiego i jednym z najgenialniejszych ludzi, jakich wydała ludzkość. Jednak duchowa spuścizna, jaką pozostawił po sobie, to tylko mała częśćka tego, co mógłby zrobić w przeciągu swego niedługiego życia, gdyby ono potoczyło się dla niego bardziej szczęśliwie.”¹ Myśl ta może być parafrazą określającą dotychczasowy stan badań nad stosunkami polsko-ukraińskimi. W przeciągu ostatnich lat, zwłaszcza po 1990 r., pojawiło się szereg publikacji badawczych próbujących wyświetlić złożoność stosunków polsko-ukraińskich. Należy tutaj wymienić dogłębne prace takich autorów jak: A. Chojnowski, G. Motyka, T.A. Olszański, M. Papierzyńska-Turek, C. Partacz, W.A. Serczyk, S. Stępień, J. Tomaszewski, R. Torzecki, a także B. Huk, S. Kozak, A. Kolańczuk, E. Misilo, W. Mokry, M. Siwicki, S. Zabrowarny, oraz J. Daszkiewicz, W. Serhijczuk, M. Kuczerepa, J. Hrycak i inni.

Celowo wymieniono tych badaczy, którzy bez emocji zaangażowali się w odnalezienie drogi do prawdy, a nie do kroczenia ścieżką zmierzającą „donikąd”². Na szczególną uwagę zasługuje twórcza działalność naukowa Romana Drozda. Jest on autorem zbioru dokumentów poświęconego Ukraińskiej Powstańczej Armii, wielu artykułów, a także recenzowanej tutaj monografii: *Droga na zachód. Osadnictwo ludności ukraińskiej na ziemiach zachodnich i północnych Polski w ramach akcji „Wisła”*.

Książka Romana Drozda wyróżnia się własnym, oryginalnym podejściem do opracowanego tematu, celnymi wnioskami, a zwłaszcza konkretnością naukowych poszukiwań, opartych głównie na źródłach archiwalnych. Praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia, bibliografii oraz wartościowych zestawień tabelarycznych (nr 1-19). Poszczególne rozdziały logicznie uzupełniają się nieznanymi lub mało znanymi dotychczas faktami, które ukazują funkcjonowanie systemu totalitarnego, w warunkach którego mogła zostać zniewolona nie tylko